

взаємозумовленість, з іншого боку. Недостатній розмір доходів, звичайно, веде до зниження рівня задоволення потреб, однак, залишається неясним, які саме потреби не задовольняються, як це відбивається на працівниках. Ускладнюючим фактором процесу мотивації є не очевидність мотивів, їх рушійної сили, які з них мають найбільш сильний, дієвий вплив на працівника. Стимули високої якості та продуктивності треба шукати не за межами виробництва, а всередині нього. Ринок забезпечує обмін товарів на гроші і навпаки. Однак він не забезпечує обміну реальним досвідом. На ринку можна купити конкурентоспроможний товар, але купити на ринку конкурентоспроможність і стимули до неї неможливо.

Тому вітчизняним і зарубіжним підприємствам доводиться йти методом проб і помилок, самостійно знаходити найбільш підходящі і дієві методи організації та заохочення праці. Мотивація праці повинна будуватися на основі факторів, що безпосередньо залежать від працівників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колот А.М. Мотивація персоналу: Підручник – вид. 2-ге, без змін. /А.М. Колот. – КНЕУ, 2006. – 340с.
2. Соломанидина Т.О. Мотивация трудовой деятельности / Т.О. Соломанидина, Г.В. Соломанидин. – СПб. : Юнити, 2009. – 312с.

Шершеньова Олена Володимирівна, канд. держ. упр.
Національний університет «Острозька академія» (Україна)

КАТЕГОРІЯ «ТРАГЕДІЯ ГРОМАД» ЯК СКЛАДОВА РОЗУМІННЯ СТАЛОГО ЛОКАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Поняття «трагедія громад» («трагедія спільнот», «трагедія спільного») вперше вжив та обґрунтував Гарретт Хардін у своїй статті «Трагедія громад» [1], яка побачила світ в журналі Science. З того часу термін почав широко використовуватись як міждисциплінарне поняття.

Однак ще у 1833 році у нарисі про теорію громад Вільяма Форстера Ллойда [2] було описано цей концепт як процес марнотратного використання майна, що перебуває у спільному володінні (конфлікт між егоїстичними і суспільними інтересами). Це ж підтверджує Гоббсівську метафору людини, що перебуває в стані природної дикості – коли люди, які кожен особисто прагнуть до індивідуальних благ, закінчують війною поміж собою. А також підтримує думку Девіда Юма, який у 1739 році у тритомній праці

«Трактат про людську природу» [4] наводить приклад втрати хліборобами власного врожаю з огляду на взаємну недовіру і нездатність до співпраці, або ж Аристотеля, який в праці «Політика», де зазначав: «Люди турбуються передусім про те, що належить їм особисто, і меншою мірою про те, що становить предмет спільних інтересів, тобто належить їм усім; коли ж вони й турбуються про нього, то остільки, оскільки це стосується кожного індивіда» [3, с. 38].

Загалом, трагедія громад визначає як вільний доступ до ресурсу, наприклад, пасовища, фйорди тощо, повністю знищує його через надмірне використання. Це відбувається тому, що всі користуються ресурсом та отримують особисті вигоди, а витрати змісту ресурсу лягають на плечі всіх членів громади рівномірно.

Основне бачення Гарретта Хардіна: «Трагедія полягає в тому, що кожен замкнений в межах системи, яка сприяє людину збільшувати..., – в світі, який є обмеженим. Кінцевим пунктом, до якого всі поспішають, є катастрофа, – кожен переслідує власний інтерес у суспільстві, яке вірить у свободу громад» [1, р. 1244].

На сьогодні основне значення поняття «трагедія громад» – процес деградації навколишнього середовища, якого слід очікувати в ситуаціях надмірного використання багатьма членами громади певного обмеженого ресурсу.

«Трагедія громад» визначається як сукупність явищ, які пов'язані з чіткими протиріччями між особистими інтересами і суспільним благом. Термін широко побутував (1970-1980 рр.) у теорії ігор, що є частиною сучасної інституціональної економічної теорії.

Еліно́р Остро́м у своїй праці «Управляючи громадським: еволюція інститутів колективної діяльності» [5] справедливо доводить, що люди можуть управляти і управляють ресурсами спільної власності, не руйнуючи та знищуючи їх. Відтак, вона спростувала один з основних постулатів «трагедії громад» – приватна власність як єдиний ефективний механізм її подолання. Роботи Еліно́р Остро́м є відображенням того, що наш соціальний, екологічний та особистісний розвиток залежать від життєздатності громад, адже формування домовленостей всередині самих громад та самостійне колективне управління суспільними ресурсами є раціональною моделлю управління на локальному рівні.

З огляду на це, пізніше Гарретт Хардін переглянув свою точку зору, уточнивши, що те, що він описав, насправді було «трагедією некерованого спільного».

Отже, для уникнення ефектів «трагедії громад» чи «трагедії некерованого спільного» слід змінювати поведінку та звички людини;

бачити комплексний розвиток територіальної громади в соціальному, екологічному та економічному вимірах на засадах сталості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hardin, G. The Tragedy of the Commons /G. Hardin // Science. – Vol. 162. – No. 3859. – Dec. 13, 1968. – pp. 1243-1248.
2. Lloyd, W.F. On the Checks to Population/ W. F. Lloyd // Managing the Commons/ eds. G. Hardin and J. Baden. – San Francisco: Freeman, 1977. – pp. 8-15.
3. Арістотель Політика / Арістотель ; пер. з давньогр. – К. : Основи, 2000. – 239 с.
4. Г'юм, Д. Трактат про людську природу // Д. Г'юм. – К. : Всенсвіт, 2003. – 552 с.
5. Остром, Э. Управляя общим: эволюция институтов коллективной деятельности [Текст] / Э. Остром ; пер. с англ. – М.: ИРИСЭН, Мысль, 2010. – 447 с. – (Серия «Экономика»).

Шоботенко Олена Андріївна

Київський національний лінгвістичний університет (Україна)

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Малий бізнес є невід'ємною складовою ринкового господарства, що надає йому гнучкості, мобілізує фінансові й виробничі ресурси, прискорює темпи науково-технічного прогресу, вирішує проблему зайнятості населення, а також формує економічно самостійний і стабільний середній клас. Тому багатостороння підтримка розвитку малого бізнесу та побудова соціально орієнтованої економіки має стати головним вектором реформ в Україні, що слугуватиме фактором підвищення рівня життя населення та сприятиме процесам інтеграції національної економіки у світове глобальне господарство.

Для ефективного функціонування малих підприємств і реалізації їх переваг необхідно мати організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємствами малого бізнесу.

Сучасний механізм та стратегічні завдання розвитку малих підприємств в Україні розглядали дослідники Л. Мартинюк, А. Чернявський, О. Цариненко. Проблемами стратегічного розвитку малих підприємств займалися Варналій З.С., Войнаренко М.П., Воротін В.Є., Ващенко К.О., Геєць В.М., Лібанова Е.М., Фатхутдінов Р.В. та багато інших вчених і практиків.

В структурі сучасної змішаної економіки органічно співіснують та взаємодоповнюються малий, середній та великий бізнес. При цьому малий бізнес є вихідним, найбільш чисельним, а